

Handläggare
Monica Hector
Telefon: 08-50829765**Till**
Stadsbyggnadskontoret

Bremen 1 m.fl., förslag till detaljplan, 2023–04410

Med anledning av stadsbyggnadskontorets remiss av rubricerat ärende vill Skönhetsrådet anföra följande.

Beslut

Skönhetsrådet avstyrker förslag till detaljplan för fastigheten Bremen 3 i föreliggande utformning men tillstyrker förslaget för fastigheten Bremen 1 med erinran.

Ärendet

Stadsbyggnadskontoret har upprättat ett planförslag som möjliggör förtätning av fastigheterna Bremen 1 och 3 genom om-, till- och påbyggnad av befintliga kontorsbyggnader till att innehålla kontor och bostäder. Detaljplanen medger även omdaning av bottenvåning mot gata och förgårdsmark till lokaler för handel, restauranger eller övrig service i syfte att stärka Tegeluddsvägens urbana karaktär. Förslaget innebär att ca 40 000 kvm ny kontorsyta och ca 200 bostäder kan tillskapas, liksom ett större utbud av centrumverksamheter i bottenvåningarna, bl.a. en ca 6000 kvm stor livsmedelsbutik. Befintliga byggnaders användning bekräftas vad gäller kontor och centrumändamål och de får även skydds- och varsamhetsbestämmelser.

Bebyggelsen på fastigheterna Bremen 1 och 3 uppfördes 1962-63 för huvudkontor respektive lager för svenska AB Philips. Föreliggande förslag innebär en större omvandling av byggnaden på fastigheten Bremen 1 där taket rivs och byggnaden byggs på med kontor och bostäder, utförda med en lättare stomme av trä. Byggnadens fasad flyttas ut mot fastighetsgräns mot Tegeluddsvägen. Kontor placeras närmast bangården och bostäder på resterande delar av fastigheten. De två nedersta våningarna kommer att fortsätta användas som parkeringsgarage och en stor andel av ytan i nivå med Tegeluddsvägen förslås rymma handel. Mot gatan och gränden föreslås bostadsbebyggelse i fem våningar ovan sockelvåningen som trappas upp i höjd till åtta våningar. Mot nedre Tegeluddsvägen föreslås kontor om max åtta våningar ovanpå sockelvåningen om två våningsplan, totalt tio våningar.

Förslaget medger vidare en påbyggnad av högdelen, dvs. på fastigheten Bremen 3, med tre våningar + en teknikvåning som i uttryck och form ska motsvara den befintliga. De tre tillkommande våningsplanen föreslås ligga i liv med befintlig fasad med en fasadindelning i samma rytm, men med större fönsterytor och i annat fasadmateriell. Två nya paviljonger tillkommer mot Tegeluddsvägen i syfte att rumsligt stärka gatans stadsmässighet samt ge fler tydliga entréer och publika verksamheter med uteserveringar i gatunivå. Mot norr rivs delar av de befintliga sockelvåningarna och ersätts av en ny. På denna sockel uppförs två sammanbyggda rektangulära byggnadsvolymer som tillsammans bildar en trappad L-form.

Skönhetsrådet erfar att det som från början varit ett större planområde som inkluderade fastigheterna Bremen 1-4 samt Smedsbacken 25, under arbetets gång delats upp i flera delområden. En ny detaljplan för Smedsbacken 25 har utarbetats men ännu inte antagits och planarbetet för Bremen 2 och 4 vilar. Enligt rådets uppfattning hade hela området vunnit på en gemensam detaljplan. Det hade blivit tydligare vad som kunnat åstadkommas avseende Tegeluddsvägens utformning och mötet mellan byggnader och gata, en samlad idé avseende höjder, byggnadernas riktningar och bättre möjligheter att se till att förstärkta kopplingar till det som i föreliggande förslag kallas nedre Tegeluddsvägen m.m. I ett större planområde skulle det sannolikt även gå att hitta samordnade parkerings- och mobilitetslösningar i stället för att detta måste lösas inom respektive detaljplan.

Rådet finner att planförslaget är synnerligen problematiskt i de delar som rör Bremen 3. Enligt rådets uppfattning måste påbyggnaden utgå ur förslaget och Philipshuset tillåtas få behålla sin nuvarande höjd och utformning så att det även fortsättningsvis kan upplevas som en solitär vid korsningen Tegeluddsvägen och Lidingövägen. Förslaget för Bremen 3 kompliceras ytterligare av den L-formade volym som är tänkt att adderas mot Lidingövägen/nedre Tegeluddsvägen. Med föreliggande utformning och höjder blir följden ett massivt kvarter där det gamla kontorshuset helt förlorar sin verkan i stadsrummet. Skönhetsrådets uppfattning är att en ny och intilliggande kontorsbyggnad är möjlig men höjden måste sänkas och anpassas så att höghuset – med sin befintliga utformning och volymverkan – fortfarande upplevs som en solitär. Rådet kan acceptera de två paviljongerna mot Tegeluddsvägen eftersom dessa innebär möjligheter att tillföra gatan nya verksamheter som kan bidra till en mer levande gatumiljö. Samtidigt är det ett offer att ännu en anläggning av trädgårdsarkitekten Walter Bauer tillåts

försvinna. Rådet förutsätter att fastighetsägaren låter utföra en noggrann dokumentation av de kvarvarande delarna av anläggningen. Den lilla befintliga fontänen föreslås flyttas men statyn som ursprungligen var av del av anläggningen saknas. Önskvärt är att detta konstverk, som enligt uppgift skapades av Carl Milles, kan återföras alternativt återskapas.

Rådet anser att de ändringar som föreslås för Bremen 1 med rivning av befintligt tak och nya volymer innehållande bostäder och kontor är möjlig. Rådet saknar dock uppgifter i underlaget om gårdsmiljön som tillskapas i kvarteret, dvs. hur mycket yta per boende och i vilken mån det kommer att gå att anordna en planterad och grön gård – i det avseendet är planteringsdjupet direkt avgörande för resultatet. Att fasaden flyttas ut till fastighetsgräns är inte heller kontroversiellt enligt rådet. Däremot är rådet inte övertygat vad gäller byggnadens gestaltning och de från huvudvolymen mot gatan utskjutande fasadpartierna. Det som dock rådet anser nödvändigt är en justering av byggnadshöjderna i förhållande till de sänkningar rådet önskar se i förslaget för Bremen 3.

Rådet till skydd för Stockholms skönhet

10535 Stockholm
Telefon 08-50829765
Växel 08-50829000
monica.hector@stockholm.se
stockholm.se/skonhetsradet

Underskriftens äkthet valideras här: <https://underskriftpas.stockholm.se/validera>